

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครราชสีมา

Digital Leadership Of School Administrators Under The Office Of Nakhon
Ratchasima Secondary Education Service Area

นาริรัตน์ ปิ่นแก้ว¹ ดร.สมบัติ เดชบำรุง²

Received : January 25, 2023

Revised : February 3, 2023

Accepted : February 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 44 โรงเรียน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่า ด้านการสื่อสารดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และต่ำสุดคือด้านการรู้ดิจิทัล

2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีดังนี้ (1) ฝึกฝนการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการสื่อสาร (2) เข้าร่วมคอร์สออนไลน์ หรือโครงการการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล (3) ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ (4) สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (5) สร้างกลยุทธิ์ดิจิทัลให้ชัดเจนเพื่อรองรับวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ (6) สร้างความเข้าใจให้ครู และชุมชน เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล (7) จัดอบรมพัฒนาความรู้และทักษะในการสร้างกลยุทธิ์ดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน (8) เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อเพิ่มความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล (9) สนับสนุนให้ครูการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการสอน และ (10) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแพร่ประสบการณ์ที่ในการใช้เทคโนโลยีจนประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

The objectives of this research are to 1) study the digital leadership of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office and 2) study guidelines for developing digital leadership of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office The sample group was 44 schools under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office. The research instrument was an opinion questionnaire. and structured interviews Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation. and content analysis

The research results found that

1) Digital leadership of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office. Overall, it is at a high level. When considering each case, it was found that digital communication has the highest average, followed by having a digital vision and the lowest is in digital literacy.

2) Guidelines for developing digital leadership of educational institution administrators. Under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office, they are as follows: (1) practice using technology and digital media in communication (2) join online courses or digital skill development projects (3) use digital media to disseminate information through social media (4) Support teachers and school personnel to use technology and digital media effectively. (5) Create a clear digital strategy to support the vision of using technology and digital media in learning management. (6) Create an understanding for teachers and communities about the importance of digital transformation. (7) Organize training to develop knowledge and skills in creating digital strategies for teachers and school personnel. (8) Attend training. Develop digital skills To increase knowledge and understanding of digital technology, (9) support teachers in using technology and digital media in teaching, and (10) encourage teachers and personnel to share experiences in using technology successfully.

Keywords: Digital leadership of educational institution administrators

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว บทบาทของผู้นำกลับกลายเป็นสิ่งสำคัญที่สุดเมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปฏิบัติและวัฒนธรรมของโรงเรียน ผู้นำดิจิทัลมีหน้าที่เป็นกุญแจสำคัญในการช่วยให้โรงเรียนก้าวหน้าไปพร้อมกับยุคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้นำดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการแสดงความเป็นตัวแทนของแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ โดยใช้การสื่อสารทางโซเชียลมีเดียเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ซึ่งเป็นวิธีการที่ทันสมัยในการเสริมสร้างคุณค่าให้กับโรงเรียน ด้วยการนำเสนอแนวคิดและความคิดสร้างสรรค์ผ่านโซเชียลมีเดีย ผู้นำดิจิทัลที่มีความเป็นกลางและพร้อมที่จะใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์และเชื่อมโยงกับสมาชิกในโรงเรียนจะเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการปรับตัวเพื่อเข้ารอบสู่โลกดิจิทัลอันเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ผู้นำในยุคดิจิทัลจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และนำแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ มาสร้างสรรค์ผ่านสื่อสารทางโซเชียลมีเดีย เพื่อสร้างคุณค่าและเสริมสร้างโรงเรียนให้เป็นสถานที่ที่เติบโตและเหมาะสมในยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Sheninger, 2014)

ผู้นำดิจิทัลในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำดิจิทัลที่สูง จะมีความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในระยะยาว โดยสามารถบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่รอด มีการรับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้ตรงกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่เชี่ยวชาญและมีความคล่องตัวกับการใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อใช้สื่อสารและสร้างความร่วมมือในองค์กรสถานศึกษา อีกทั้งยังต้องมีความเป็นผู้นำที่เห็นภาพรวมและมีวิสัยทัศน์ชัดเจนเพื่อนำสถานศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง (จันทนา แสนสุข, 2559) ผู้นำดิจิทัลควรมีองค์ประกอบสำคัญที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในบทบาทของผู้นำดิจิทัล องค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่ 1) การรู้ดิจิทัล ผู้นำดิจิทัลควรมีความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้งในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งรวมถึงการค้นหาข้อมูล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมิน การใช้ การแบ่งปัน และการสร้างสรรค์เนื้อหา 2) วิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้นำดิจิทัลควรสามารถกำหนดกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับตัวและปรับกลยุทธ์ตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การประชาสัมพันธ์ ผู้นำดิจิทัลควรสนับสนุนให้บุคลากรมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลและสามารถเติบโตได้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นดิจิทัล ซึ่งส่งผลให้เกิดการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่สร้างสรรค์ 4) การแสดงตนเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ชัดเจน ผู้นำดิจิทัลควรสามารถแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสนับสนุนบุคลากรอย่างจริงจังในการดำเนินงาน 5) การสื่อสารและถ่ายทอดวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้นำดิจิทัลควรมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ดิจิทัลให้แก่บุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ 6) การปรับตัวและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ผู้นำดิจิทัลควรมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวและนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน 7) ความตระหนักในตนเอง ผู้นำดิจิทัลควรสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างแม่นยำ และ 8) การรับรู้ทางวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ผู้นำดิจิทัลควรมีการรับรู้และเข้าใจในวัฒนธรรม รวมถึงการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม (Sullivan, 2017)

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าที่แท้จริง (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559) สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยนโยบายด้านที่

3 เป็นการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้าน Digital Literacy, Digital Pedagogy และทักษะสื่อสารทั้งยังส่งเสริมการใช้ Digital Technology มาใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพ และมีคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลให้เข้ากันได้กับการปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่ล้ำหน้า สามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาได้โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจและวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์สถานศึกษาให้เป็นที่รู้จักผ่านโซเชียลมีเดีย ที่จะกระตุ้นให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและสามารถร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล และสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ส่งเสริมสมรรถนะของครู และทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิต

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของตนเอง การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

วิธีการวิจัย

ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 50 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 44 โรงเรียน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie, and Morgan, 1970, p.608) จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จับฉลากโรงเรียนจำนวน 44 โรงเรียน และเทียบสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพื้นฐาน ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ประกอบด้วย (1) การสื่อสารดิจิทัล (2) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และ (3) การรู้ดิจิทัล

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมาครั้งนี้ มี 2 ฉบับ ได้แก่

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (Likert, 1967) ดังนี้

- 5 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การพัฒนาเครื่องมือโดยนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและโครงสร้าง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 และนำเครื่องมือที่ผ่านการจากการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองกับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 โรงเรียน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับ เท่ากับ .977

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ประเด็นสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ผู้วิจัยจัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งทางไปรษณีย์และด้วยตนเองไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 88 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 88 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผู้บริหาร 2 คน ครู 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ จำนวน 44 โรงเรียน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษาสูงสุด และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

ระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา วิเคราะห์โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970:190) ดังนี้

- 4.50-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50-4.49 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 2.50-3.49 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 -1.49 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยนำผลข้อมูลจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน

N = 44

ด้าน	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1	การสื่อสารดิจิทัล	4.56	0.20	มากที่สุด
2	การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	4.66	0.35	มากที่สุด
3	การรู้ดิจิทัล	4.53	0.24	มากที่สุด
	รวม	4.58	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.35) รองลงมาคือด้านการสื่อสารดิจิทัล ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.20) และต่ำสุดคือด้านการรู้ดิจิทัล ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.2)

ตารางที่ 2 สรุป ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกัน 3 เรียงลำดับ ดังนี้

ผลจากประเด็นสัมภาษณ์	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	สรุป
1) ฝึกฝนการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการสื่อสาร	✓	✓	✓	3
2) เข้าร่วมคอร์สออนไลน์หรือโครงการการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล	✓	✓	✓	3
3) ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ	✓	✓	✓	3
4) สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓	3
5) สร้างกลยุทธ์ดิจิทัลให้ชัดเจนเพื่อรองรับวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	3
6) สร้างความเข้าใจให้ครู และชุมชน เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล	✓	✓	✓	3
7) จัดอบรมพัฒนาความรู้และทักษะในการสร้างกลยุทธ์ดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน	✓	✓	✓	3
8) เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อเพิ่มความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล	✓	✓	✓	3
9) สนับสนุนให้ครูการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการสอน	✓	✓	✓	3
10) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแชร์ประสบการณ์ที่ใช้เทคโนโลยีจนประสบความสำเร็จ	✓	✓	✓	3

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบ 10 แนวทาง ดังนี้ 1) ฝึกฝนการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการสื่อสาร 2) เข้าร่วมคอร์สออนไลน์หรือโครงการการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล 3) ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ 4) สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) สร้างกลยุทธ์ดิจิทัลให้ชัดเจนเพื่อรองรับวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 6) สร้างความเข้าใจให้ครู และชุมชน เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล 7) จัด

อบรมพัฒนาความรู้และทักษะในการสร้างกลยุทธ์ดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน 8) เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อเพิ่มความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล 9) สนับสนุนให้ครูการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการสอน และ 10) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแชร์ประสบการณ์ที่ในการใช้เทคโนโลยีจนประสบความสำเร็จ

สรุปผล

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการสื่อสารดิจิทัล และต่ำสุดคือด้านการรู้ดิจิทัล

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบ 10 แนวทาง ดังนี้ 1) ฝึกฝนการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการสื่อสาร 2) เข้าร่วมคอร์สออนไลน์หรือโครงการการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล 3) ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ 4) สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) สร้างกลยุทธ์ดิจิทัลให้ชัดเจนเพื่อรองรับวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 6) สร้างความเข้าใจให้ครู และชุมชน เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล 7) จัดอบรมพัฒนาความรู้และทักษะในการสร้างกลยุทธ์ดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน 8) เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อเพิ่มความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล 9) สนับสนุนให้ครูการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการสอน และ 10) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแชร์ประสบการณ์ที่ในการใช้เทคโนโลยีจนประสบความสำเร็จ

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า ในสภาวะการณ์ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวอย่างแก่ครูและนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสมจะเป็นแรงบันดาลใจให้ครูและนักเรียนกล้าพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคโนโลยีและระบบดิจิทัลในการจัดการสถานศึกษาเพื่อช่วยลดภาระงานของผู้บริหาร และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน เช่น การจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การติดตามข้อมูลนักเรียน การจัดการการสื่อสาร และการวางแผนการเรียนการสอนรวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการสนับสนุนครูและนักเรียนในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล พัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์และเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ สอดคล้องกับสุขญา โกลวานิช (2563, น. 97 -99) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ทุกด้าน โดยด้านการสื่อสารดิจิทัลมีการปฏิบัติที่สูงสุด รองลงมาเป็นด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านการรู้ดิจิทัล ตามลำดับ สอดคล้องกับบุญอำมหัด รุขลัน ลือบาคะลูติง (2565, น. 60 - 62) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ตามความคิดเห็นครูในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมาคือ ความรู้ดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้

ดิจิทัล ส่วนการสื่อสารดิจิทัลเป็นลำดับที่ต่ำที่สุด และสอดคล้องกับ Zhong (2017, Online) ที่ได้วิจัยเรื่อง สาระการวัดความเป็นผู้นำดิจิทัลในบริบทของการศึกษา K-12 ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสาระการวัดภาวะผู้นำดิจิทัลในบริบทของการศึกษา K-12 ตามมาตรฐาน ISTE-A ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ถูกระบุว่าเป็นวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีแบบบูรณาการและการสนับสนุนแผนเทคโนโลยีโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สาระการวัดของวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลนั้นรวมถึงอุปกรณ์ที่เพียงพอ การสร้างแบบจำลองเทคโนโลยีและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ โอกาสการเรียนรู้ดิจิทัลและชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัลเป็นสาระการวัดในการพัฒนาวิชาชีพ ส่วนสาระการวัดของการปรับปรุงระบบรวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง บุคลากรที่มีการแข่งขันและความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ การเป็นพลเมืองดิจิทัลจะถูกระบุว่าเป็นตัวกรอง ข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่ามี 10 แนวทางดังนี้ 1) ฝึกฝนการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการสื่อสาร 2) เข้าร่วมคอร์สออนไลน์หรือโครงการการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล 3) ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ 4) สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) สร้างกลยุทธ์ดิจิทัลให้ชัดเจนเพื่อรองรับวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 6) สร้างความเข้าใจให้ครู และชุมชน เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล 7) จัดอบรมพัฒนาความรู้และทักษะในการสร้างกลยุทธ์ดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน 8) เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อเพิ่มความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล 9) สนับสนุนให้ครูการนำเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลไปใช้ในการสอน และ 10) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแชร์ประสบการณ์ที่ในการใช้เทคโนโลยีจนประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดเอาไว้ว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีพหุแนวทาง อาจเนื่องมาจากว่า การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีการพัฒนาการสื่อสารด้วยใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเป็นสื่อกลางสำคัญในการจัดประชุมหรือระดมสมองในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาความรู้และทักษะทางดิจิทัลของผู้บริหารและบุคลากร และเป็นการสร้างพื้นที่สื่อสารที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เพราะการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเป็นเรื่องสำคัญในยุคปัจจุบัน การใช้สื่อดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการสื่อสารจึงเป็นที่สิ่งที่จำเป็นเพื่อสื่อสารระหว่างครู บุคลากรภายในโรงเรียน นักเรียน และชุมชนโดยทั่วไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับฝึกฝนและพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรสามารถใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในการสื่อสารและการจัดประชุมอย่างเหมาะสม ซึ่งที่ผ่านมา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมให้เข้าร่วมในโครงการการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Zhong (2017, Online) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง สาระการวัดความเป็นผู้นำดิจิทัลในบริบทของการศึกษา K-12 ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสาระการวัดภาวะผู้นำดิจิทัลในบริบทของการศึกษา K-12 ตามมาตรฐาน ISTE-A ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ถูกระบุว่าเป็นวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีแบบบูรณาการและการสนับสนุนแผนเทคโนโลยีโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สาระการวัดของวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลนั้นรวมถึงอุปกรณ์ที่เพียงพอ การสร้างแบบจำลองเทคโนโลยีและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ โอกาสการเรียนรู้ดิจิทัลและชุมชนการเรียนรู้ดิจิทัลเป็นสาระการวัดในการพัฒนาวิชาชีพ ส่วนสาระการวัดของการปรับปรุงระบบรวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง บุคลากรที่มีการแข่งขันและความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ การเป็นพลเมืองดิจิทัลจะถูกระบุว่าเป็นตัวกรอง ข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล สอดคล้องกับ มูอาหมัดรุสสัน ลือบา กะลูติง (2565, น. 60 - 62) ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตราชบุรี พบว่า ด้านการสื่อสารดิจิทัล มีข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาบริหารจัดการสถานศึกษาและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง

สถานศึกษากับผู้ปกครองให้มาก และผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น เพจเฟซบุ๊กของสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง และบุคลากรภายนอกอื่น ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับวัชรารักษ์ แสงทิพย์ (2565, น. 163) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่าประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา 4 โมดูล ได้แก่ การบริหารทรัพยากรดิจิทัล การสอนบูรณาการดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัล และการสื่อสารดิจิทัล ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างนวัตกรรมร่วมกับบุคลากรภายในโรงเรียน เป็นต้น หรือพัฒนาโดยการเข้าร่วมการอบรมทั้งออนไลน์หรือออฟไลน์ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการรู้ดิจิทัล

2. จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการสื่อสารดิจิทัลในการใช้สื่อดิจิทัลเป็นสื่อกลางในการจัดประชุมหรือระดมสมองในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกฝนการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการสื่อสาร การเข้าร่วมคอร์สออนไลน์หรือโครงการการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ และการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ผู้วิจัยเห็นว่าควรวิจัย ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ทุกเขต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือการอบรมคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ สู่สถานศึกษา ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*
- มูอัมมัดรุสสัน ลือบาเกตุติง. (2565). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง. ระเบียบ : การบริหารการศึกษา*
- วิชากรณ์ แสงทิพย์. (2565). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. ปรินญาการศึกษาหาบัณฑิต การบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- สุชนา โกลลวนิช. 2563. *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและ พัฒนาคุณภาพการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. ค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2018/10/OBECPolicy62.pdf>*
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. ค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2565, จาก <http://www.truelookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-t2s1-t2-t2s3->*
- Cronbach Lee Joseph. (1974). **Essentials of Psychological testing.** New York : Harper and Row.
- Deming, W.E. (1986). **Out of the Crisis.** Cambridge. Mass : Massachusetts institute of Technology..
- John W. Best(1960). **Research in Education** (Englewood Cliffs, New Jersey:Prentice-Hall Inc)
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). **“Determining Sample Size for Research Activities”**.Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607 – 610.
- Likert, Rensis, (1967). **New Pattern of Management.** New York: McGraw-Hill.
- Sheninger, E. C. (2014). *Digital leadership : changing paradigms for changing times.* United States of America: Corwin
- Sullivan, L. (2017). *8 Skills Every Digital Leader Needs.* Retrieves May 25, 2019, form <https://www.cmswire.com/digital-workplace/8-skills-every-digital-leader-needs/>
- Zhong, L. (2017). *Indicators of Digital Leadership in the Context of K-12 Education.* Journal of Educational Technology Development and Exchange (JETDE), 10(1), 27-40